

V

*Musíme  
silně pískat*

## STANISLAV BERNARD

*O tom, proč by se měl  
v Česku zavést whistle  
blowing, že vstup do politiky  
je sebeobětování a jak už má  
všeho akorát tak dost*





*Rozhovor*

*Autorka:  
Nora Grundová*

*Foto:  
Štěpánka Stein a Salim Issa*

# *Rozčilený* **MUZ**

Vaří pivo a vadí mu české poměry. Stanislav Bernard kvůli tomu založil i fond, který hodlá s korupcí v politice bojovat.



Mám dojem, že většinu času ten člověk chodí. Neustále odněkud někam jde. O charismatu Stanislava Bernarda se mluví často, ono z něj totiž přímo třičí. Jeho keltský vzhled a houpavá chůze vysokých lidí nápadnost umocňují. Cestou do Humpolce se jeho portrét zubí z billboardu. Žádné jiné české pivo nemá konkrétní tvář. Marketing pivovaru je právě v Bernardových rukách: na reklamách vystupuje jako anděl, čert, Mikuláš anebo jako holohlavý, ušatý... Bernard. Mimochodem „pivovarská osobnost století“. „České pivo patří k těm nejlepším na světě,“ tvrdí. A to je český pivař podle něj konzervativní a ovlivnitelný reklamou.

Když fotografujeme Stanislava Bernarda na prohřáté dřevěné půdě, kde pivovar skladuje slad, ptám se ho, zda někdy, třeba v letadle, pije europivo z plechovek. Shodneme se, že jde vlastně o takovou limonádu. Proč tedy není Bernard v letadle? Protože pivo nechťejí stáčet do plechovek. „Je to nedůstojné a pro poctivé pivo nevhodné,“ tvrdí.

Excitované období po sametové revoluci se už nebude opakovat. Tři kamarádi koupili ruinu pivovaru v Humpolci. V městečku, kde se pivo vařilo více než čtyři sta let, našli hodně zničené stavení a pivo, jež nikdo nechťel. Ale jeden z kamarádů byl sládek a ten tu zahájil éru nepasterizovaného piva, které vyhrává degustační soutěže. Bernardovo příjmení bylo pro jméno piva nejpříhodnější. Přece jen zní mezinárodně a nemusí se překládat. Pro pivo dobré jméno.

Ač byl pivovar zalit sluncem a zůstal mu komín jako z Postřižín, všechno ostatní působilo jaksi skromně, racionálně a čistě.

Bernardovou dobrosrdečností prosvítá slaboučká netrpělivost. Zřejmě to bude jeho obecný pocit. Jako by každým dnem ztrácel Bernard čas a příležitost se světem kolem sebe něco udělat.

Těsně před rozhovorem mi oči přeletěly jakýsi slogan o zdejších pivě – harmonie plnosti a hořkosti. Rozhovor byl přesně takový, stejně intenzivní a hořký. A plný české reality. Bernardův kamarád před nás postavil talíř škvarků a domácí chléb. Probrali jsme jeho kvality, tehle rynářecký chléb má prý v sobě ještě pravý kvásek.

Ale ať jsme nakousli jakékoli téma, hovor se nám stácel ke stavu země a vůbec světa.

Téma korupce visí ve vzduchu a možná jste si všimli, že pokud jste se v posledních měsících o Česku s někým bavili, dříve či později jste uvízli v probírání podivně usazené špíny v politice. A tak ani veskrze vesele naladěný a aktivní muž, který se ve firmě označuje jako inovátor, už svoji rozladěnost a zklamání z politiky neskrývá.

Stanislav Bernard, který v posledních dvaceti letech obracel cokoli v zlato a dnes by mohl obcházet golfové jamky, je z korupce v Česku neskutečně rozčilený. Až tak, že koncem března založil spolu s matematikem Karlem Janečkem a moderátorem Janem Krausem Nadační fond proti korupci.

Okny k nám doléhá typický cinkot lahví, jak kdosi venku skládá basu na basu.



**Proč jste měl potřebu rovnou zakládat nadační fond, který odmění chrabré jedince, co odměnou a nahlásí korupci?**

Protože mě rozčiluje ten „bordel“, který tu všude kolem panuje. Rozčiluje mě absolutní beztrestnost a minimálně dvojí morálka, která nám vládne. Politici se navenek tváří, že je všechno v pořádku, a přitom je pod nimi taková žumpa. Kradou bez zábrán napříč politickými stranami – zprava i zleva. Náš fond odmění a podrží i právně každého, kdo projeví odvahu a odhalí korupci, jako například pan Michálek. Vytáčí mě, když slyším mudrce typu Hájek či Knížák, kteří považují za zvěrstvo, když někdo takového odmění. Přitom zloději rozkrádají i jejich peníze. Že je tu norma krást, jim jako zvěrstvo nepřipadá. Nakonec Drobil, který Michálkovi za zničení důkazních nahrávek nabídl místo náměstka, je dál místopředsedou vládní politické strany.

Chceme vyvíjet tlak na politiky, aby dělali legislativní změny. V Americe existuje zákon o whistle blowingu. Tedy o ochraně toho, kdo zapíská a poukáže na korupci. Kdo to udělá a doloží důkazy, má ochranu a dostane patnáct až třicet procent z ušetřených peněz. Něco takového je tady nezbytně potřeba. Politici podvádějí a splétají sny, jak propojit politiku se svým byznysem. Peníze tečou přes pokroucené státní zakázky, rozkrádají se evropské fondy. Nechci žít v pokřivené zemi, kde se všichni tváří, že se nic neděje, a mluví o demokracii. Odhaduje se, že se tu ročně rozkrade kolem sto dvaceti miliard korun. Neboli každý z nás, včetně nemluvňat a důchodců, platí měsíčně korupčním, či ještě lépe sprostým zlodějům tisíc korun. Za to mohly být dálnice, rychlovlaky a fungující výzkumná centra. A rozhodně bych nepřidával na sociálních dávkách, protože mnoho z nich je zneužíváno. A to je jen jiná forma krádeže ze společných peněz.

**Jak hodláte fond organizovat?**

Děláme to při svých povoláních navíc, scházíme se jednou za čtrnáct dní. Pracujeme na databázi případů. Chceme dát dohromady seznam fair play firem, odměňovat odvážné. Jedním z cílů je vyvolat lidovou diskusi o národních hodnotách. Ať si lidé sami vyberou, které hodnoty by měly být těmi národními. Nejde ale o žádné moralizování. Někdy z toho mám trochu depku, protože na jedné straně cíle jsou jasné, ale jak na to, se mnohdy neví. A hlavně je největší výsměch, že takzvané orgány činné v trestním řízení jsou naprosto nečinné. Jak fungují zastupitelství, jsme viděli na případu státní zástupkyně brzdící kauzu Drobil nebo bývalé nejvyšší státní zástupkyně. Taková spousta otazníků kolem ní a jak dlouho trvalo, než byla vystřídána. Když dnes slyším nějakého politika, například Petra Nečase, který ve mně před rokem vzbuzoval velké sympatie a očekávání, jak řekne, ať konají orgány činné v trestním řízení padni komu padni, jsem

na to absolutně alergický. To jsou taková klišé a kecy, přitom je zjevné, že tím jen shazuje odpovědnost na něco, co neexistuje, nefunguje, a to hlavně vinou politiků, kteří si tyto orgány ochočili.

**Tak to váš fond čeká dost práce.**

Korupce je především strašně demoralizující. Jak chcete po lidech, kteří žijí normálně, od výplaty k výplatě a počítají peníze, aby se uskrovnili? Což je nezbytné, pokud nechceme skončit jako Řecko. Celkem nedávno byl státní dluh kolem třiceti procent HDP, dnes už je to téměř jednačtyřicet. Každý z nás dluží 143 tisíc korun a jen úroky státního dluhu stojí dnes ročně přes 54 miliard. Jak po lidech můžeme chtít, aby se chovali racionálně, když všude kolem vidí zlodějnou? Štve mě to proto, že prosvihněme obrovskou příležitost, kterou jako země máme. Srovnávací moment pro mě je, když se podíváme, po čem jezdíme. Po dálnici se téměř nedá jet. A spousty miliard korun mizí kapsách zlodějů.

**Nevytratil se z českého prostředí typ člověka, který má ambici se zasloužit o stát?**

Nemyslím si, že by se úplně vytratil, ale je totálně potlačený. Znáám pár politiků, kteří tam s touhle ambicí šli, ale uvázli v tom slizu. Karel Schwarzenberg tam stoprocentně není proto, aby si nahrabal, spíš má pocit služby. Mirka Němcová tam také určitě není proto, aby si nakradla. Exhejtman z Jihlavy Miloš Vystrčil také ne. Bohužel, mafie je silnější. A příčina je jednoduchá. Rok 1938, 1939, první útěk elit. Pak sedm let válečné devastace. Po válce násilný odsun Němců. Potom komunistický puč a teror, kdo mohl, zdrhnul. Pak další útěk v roce 1969. Jak chcete v národě mít muže s ambicí zasloužit se o stát? Vždyť jsou téměř všichni někde ve světě. Takoví lidé vychází z rodin s tradicí. Skromnost, slušnost, zároveň vnitřní síla a respekt ke vzdělání se dá zažít jedině v rodině a dvacet let s tím nic neudělá.

**Takže za pár generací...**

Pokud na to budeme mít čas. Protože vývoj v celé Evropě je špatný. Vývoj v USA v posledních letech je špatný. Amerika už zase dosáhla na strop své schválené zadluženosti. Japonsko je totálně předlužené. Demokracie má své zásadní problémy. Spočívají v tom, že se pořád opakují volby – což je samozřejmě správné, ale každé volby jsou spojené s neobyčejným populismem. Jak je společnost vyspělejší a vyspělejší, pořád se proklamuje, že se lidé musí mít lépe, že musí růst HDP. Nekořený populismus levicových vlád nastavuje laťku, kdy i ti pravcoví se musí tvářit populisticky, aby vůbec byli zvoleni. A to naštěstí socialistům Paroubek dopomohl k prohře. Kdyby tam byl někdo „skousnutelnější“, vládl by jednoznačně oni a měli ústavní většinu s komunisty. Nicméně je jasné, že díky impotenci dnešní vlády příští volby vyhrají socialisti a předpovídám, že po



## STANISLAV BERNARD

(\* 1955)

Absolvoval Vysokou školu dopravy a spojů v Žilině. Od roku 1991 je spolumajitelem a generálním ředitelem rodinného pivovaru Bernard v Humpolci. V roce 1993 založil Český svaz malých nezávislých pivovarů, kterému dalších šest let předsedal. Od roku 1993 do konce roku 1994 v parlamentu úspěšně lobbval za snížení spotřební daně z piva pro malé nezávislé pivovary. Tato úprava platí dodnes. V roce 2000 mu za to byl Sdružením přátel piva udělen titul „Pivovarská osobnost století“. Pivovar Bernard vaří tradiční nepasterizované pivo z českých surovin. Od roku 2000 působí pivovar jako akciová společnost a v červenci 2001 navýšil základní jmění vstupem strategického partnera Duvel Moortgat z Belgieckého království. Stanislav Bernard je ženatý, má dvě děti. Jeho manželka a syn pracují ve firmě.

Pivovar Bernard měl v roce 2010 obrát 381,5 milionu korun, z toho čistý zisk 45,9 milionu korun. Pivovar vloni naváží 204 474 hektolitřů piva.



“

*V Americe existuje zákon o whistle blowingu. Tedy o ochraně toho, kdo zapíská a poukáže na korupci. Kdo to udělá, dostane patnáct až třicet procent z ušetřených peněz.*

jejich čtyřech letech se bude státní dluh blížít nejméně osmdesáti procentům HDP.

Škoda že se kdysi Klausovi nepodařilo prosadit zákon o vyrovnaném rozpočtu. Přece jen by to šílený nárůst dluhů brzdilo. A poslední ránu tomu dají vychytračí odboráři, takže se nenabízí jiná alternativa než dluhy a nestabilita. Vše se zalepí sociálními dávkami a lidí to odnaučí pracovat a postarat se sami o sebe. Když je člověk zdravý a není nijak postižený, je povinen o sebe se postarat sám. A to už lidé u nás nevědí.

To není zrovna pozitivní rozhovor.

Není. Ale kde nemám pravdu? Souhlasím s Tomášem Sedláčkem, když namítá, proč by za každou cenu měl růst HDP? Za cenu obrovských dluhů? K čemu je to dobré? Abychom se měli dobře na úkor svých dětí? Je potřeba dělat přebytky a ty rozumně investovat.

Mám s tím osobní dvacetiletou zkušenost ve firmě. Prvních deset let jsme byli v totální finanční krizi. Koupili jsme ruiny se zůstatkovou hodnotou devět a půl milionu korun za dvaapadesát milionů korun. Ale strašně nás to bavilo. Pracovali jsme,

lidí kolem nás makali a mnohdy jsme byli v situaci, kdy jsme museli lidem říci, že na tom nejsme moc dobře a musíme to vydržet. Ale lidé to brali, protože viděli, že se kolem nich nekrade.

Když už jsme v těch temných vyhlídkách... V posledním čísle vašeho časopisu *Vlastní cestou* máte rozhovor s Petrem Robejškem, kde hodně intenzivně zpochybňuje fungování EU.

Mluví mi z duše. Evropská unie se naší firmy naštěstí zatím příliš nedotýká. Akorát předpisy, co všechno musí být na etiketě. Nějaké takové představy o tom, že se bude muset všude v Evropě vařit pivo stejným způsobem, aby se ušetřila energie, naštěstí neprošly, ale byly tam. České pivo se totiž vaří takzvaným dvourmutovým způsobem, což je energeticky náročnější než jednormutové. U jednormutového se sice ušetří energie, ale leze z toho zprůměrovaný produkt.

Evropu řídí úředníci. A úředník až na naprosto výjimky nepřijde s něčím zajímavým, novým, úspěšným, životaschopným. Úředník chce přežít sám, proto chrlí byrokracií. Prapůvodní myšlenka unie byla skvělá, k volnému pohybu kapitálu, lidí a zboží bychom se měli vrátit.





“

*Padesát procent evropských peněz jde v jednadvacátém století jako dotace do zemědělství. V době, kdy veškerou produkci potravin obhospodařují asi tři procenta lidí.*

Celý systém kvót je scestný. Jak mi může nějaký byrokrat z Bruselu říkat, kolik budu mít na Moravě vinic? A že když budu mít větší rozlohu, nedostanu dotace? Padesát procent evropských peněz jde v jednadvacátém století jako dotace do zemědělství. V době, kdy veškerou produkci potravin obhospodařují asi tři procenta lidí. Ale Francie a Itálie si to kdysi vylobbovaly a sebrat jim to je prakticky nemožné. Okamžitě bude celá Francie ucpaná stávkami.

Kam jste postoupil od vaší loňské neúspěšné kandidatury do Senátu? Hodláte to znovu zkoušet?

Momentálně o tom neuvažuju. Jsem člověk politický, není mi jedno, kde žiju. Po loňských volbách jsme se s kamarádem opili v radosti, že teď s parlamentní většinou půjdou reformy rychle a razantně a nastoupíme rozumný směr. Ale mám svůj věk a vstoupit dnes do politiky se mi jeví jako sebeobětování.

Neustále kolem sebe vytváříte jakési mikrosvět. Chybělo vám rádio, tak jste založil Vysočinu, to samé s novinami, časopisem...

Nestačí mi ke štěstí to, že se bude dařit pí varu Bernard. Abych měl pocit, že život d: smysl, chtěl bych, abychom byli prosperu demokratickou zemí. Je to prostý, logický, n: přehnaný požadavek. Proto se snažím vytvá mikrosvět, když nemám šanci ovlivnit celel

Ve svém životě máte zajímavou epizodu – pr val jako vedoucí oddělení zlepšovacích návrh: Co jste zlepšil?

Měl jsem řadu úspěšných návrhů, ale jedním bavím dodnes. Zněl: Jak lépe vyřizovat zlep vací návrhy. A nebylo to nesmyslné, fakt to j máhalo. Rozšířil jsem návrh podle zákona a j jalo jej sto osmdesát firem. A já za odměnu, c tehdy bylo asi devadesát tisíc, zrekonstruo dům v Háji ve Slezsku s minimálním úvěre V podstatě to byl takový manuální program jako z počítače, které tehdy nebyly...

Pak přišla revoluce a vy jste nastoupil v Opavi na tehdejší národní výbor. A posléze založil místní noviny.

V roce 1991 jsem potkal kolegu Josefa Vávru. Dě jsem ředitelem společnosti, která vydávala okre





týdeník. Chtěl jsem, aby ty noviny byly nezávislé. Tak jsme začali vyvážet pivo do Polska a z peněz sponzorovat týdeník. Trh byl životaschopný, ale pak Poláci zavedli dovozní přírážku, a rázem bylo české pivo neprodejné.

**Moment, jak jste tři kamarádi nasedli do staré Dacie a vydali se do Humpolce na dražbu, ve které jste koupili místo pivovaru ruinu, je známý. Vypráví se jako česká varianta amerického snu. Jaké bylo humpolecké pivo, než jste tu to rozjeli vy? Kdysi výborné, ke konci minulého režimu už hodně špatné, protože se o to špatně starali, pivovar byl určen k likvidaci. Ale dobré pivo je otázka pár měsíců. Všechno jsme vyčistili, nastavili pravidla hry, dobrou recepturu a technologickou kázeň. V roce 2000 jsme kvůli tomu koupili sladovnu. Slad je hlavní surovina, takže jsme chtěli mít vlastní. Zatím ho spotřebujeme asi polovinu a zbytek prodáváme jiným pivovarům. Máme vlastní skvělou vodu a chmel nakupujeme z Žatce.**

**Váš kolega hlídá v pivovaru receptury a vy se označujete jako inovátor. Stojíte i za marketingem, který mi přijde až aktivistický.**

Povahou určitě inovátor jsem. A na všechno jdu tou proklamovanou vlastní cestou. I na ten marketing. Ale i v reklamách se snažíme vyslovit názor, jako třeba v akci „Studenti, pojdte volit“. Neuměl jsem si představit, že bych další čtyři roky žil pod Paroubkem. S komunisty za krkem. Spousta lidí mi řekla, že děláme geniální marketing a všeho zneužijeme v náš prospěch. A já na to, když to tak berete, tak to tak berte. Ale já vím, proč to děláme. Nejde jen o efekt. Naše nejlepší reklamy byly, když nám o něco šlo. Třeba když se chvástal Prazdroj, že Birell chutí převyšuje ostatní. Naše nealko pivo Bernard s čistou hlavou je chuťově zajímavější. Tak jsem je vyzval na degustační soubor. Nepřijali to. Prý objem a miliony chuťových pohárků jejich zákazníků dávají odpověď. A já na to reagoval, že podle téhle teorie musí být Gambrinus lepší než Prazdroj, protože miliony chuťových pohárků spotřebitelů taky dávají odpověď... To se jim moc nelíbilo. Znovu jsme je vyzvali na soubor a oni znovu odmítli. Až První pivní extraliga koupila jedenáct značek nealko piva a udělala anonymní degustační soutěž. A Bi-

rell skončil na pěkném osmém místě z jedenácti. A my jsme to vyhráli.

**Kromě marketingu ale vymýšlíte i receptury. Mě baví vymýšlet nové produkty, švestku, višně, nealko nápoje na bázi piva. Kolega Vávra pak míchá, bádá a bádá... Vyvíjíme totéž v alkoholických verzích, také piva s bylinkami... Impulzy dosti často iniciuju já. Ale ono je to pochopitelné. Sládek věnuje spoustu času a energie na to, aby dodržel recepturu a jeho pivo bylo co nejlepší. A pohled zvenku přijde vhod. Byť ne všichni marketéři jsou z mého marketingu nadšeni, ne všichni nám rozumí. Budu si to dělat po svém, funguje nám to.**

**Jste ješitný?**

Jsem ješitný na to, když se mi povede něco nového, úplně originálního a ono to funguje. A když mi pak lidé řeknou, že je to úžasné, tak mám velkou radost. Na druhé straně mě ten příběh o Dacii a americkém snu nechává chladným. Těším se jen do budoucnosti. Teď s kamarády pojedou dva dny na kole, na to se moc těším. \*